REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 12).

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 67.—Anul LXVI. **Brașov, Duminecă 23 Martie (5 Aprilie).** **1903.**

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1903
se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și strĕinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe șése lunĭ 2 coróne

Pentru România și strĕinătate: Pe un an 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Intărirea alegerei dela Arad.

După o trăgănare destul de îndelungată, causată în parte mare prin neîntărirea primei alegerĭ de Episcop în urma morții lui Iosif Goldiș, și după multe sbuciumărĭ interióre, scaunul vacant episcopesc al diecesei române greco-orientale a Aradului este în fine érășĭ ocupat. Fóia oficială din Budapesta publică în numĕrul sĕu de Mercurĭ autograful prea înalt, prin care Majestatea Sa întăresce alegerea de Episcop a archimandritului Ignatie Papp, sĕvîrșită de către Sinodul electoral al eparchiei Aradului în ḑiua de 30 Ian. v. (12 Febr. n.) anul curent.

De când cu alegerea acésta din urmă li-s'a luat așa ḑicênd apa dela móră manifestațiunilor adeseorĭ violente și pătimașe ale antagonismului dintre cele două partide electorale; acele au devenit tot mai slabe și mai rarĭ și sperăm, că acum, după întărirea alegerei și ocuparea definitivă a scaunului episcopesc, vor înceta cu desĕvîrșire.

Speranța nóstră este legată în primul rĕnd de însășĭ persóna nou alesului și întăritului Episcop, care prin purtarea sa cumpĕnită, iubitóre de pace și bună înțelegere din trecut și prin faptul, că tóte silințele sale în curs de peste trei-ḑecĭ de anĭ au urmărit numai ținta de a înainta marile interese ale unei bune administrațiunĭ în biserică și de a întări așeḑămintele ei de binefacere și culturale, ne dă garanția, că nu se va lăsa sedus séu impins de nimenĭ pe cărarea prăpăstiósă a vrajbei și a intrigelor, ce fac sĕ slăbéscă și sĕ degenereze forțele cele mai bune și sănătóse ale organismului vieții nóstre bisericescĭ și naționale și produc pretutindenĭ unde se ivesc desbinarea hidósă și omorîtóre.

De aceea am afirmat imediat după alegerea de la 30 Ianuarie v. anul curent, că este îndreptățită așteptarea, că alesul sinodului, ca unul care cunósce bine diecesa și ómenii ei, „nu numai că nu va părtini pe cei ce eventual ar cere sĕ se continue sistemul de rĕsbunare, inaugurat de mai înainte; dér va căuta chiar sĕ 'ndrepteze ceea ce s'a stricat până acum în acéstă privință ca sĕ se restabiléscă pacea și buna înțelegere între diecesanĭ, și sĕ 'nceteze odată sportul primejdios al partisanilor vrajbei“...

Așteptările celor doritorĭ de pace și bună înțelegere au fost susținute și prin declarațiile, ce le-a făcut noul Episcop după alegerea sa înaintea sinodului, și pe cale privată. Inaintea sinodului a făcut promisiunea sĕrbătoréscă, că va conduce biserica în spiritul păcii și al dragostei creștine, și că va lucra pentru buna înțelegere între credincioșii bisericei și conaționalii sĕi. Ér la diferite ocasiunĭ a declarat către particularĭ, cu carĭ a convorbit, că nu cunósce partide în biserică.

De va procede pe temeiul acestei promisiunĭ în tóte, cu înțelepciune, cu cumpĕtare și respectând și pe cel mai neînsemnat dintre credincioșii sĕi după adevĕratul sĕu merit, fiind drept și binevoitor față cu toțĭ și stăruind a-i uni la comună conlucrare pentru progresarea trebilor bisericei și a culturei neamului românesc, Episcopul Ignatie Papp nu numai va împlini un postulat de căpetenie a marei și grelei sale chiămărĭ, dér va binemerita pentru biserică și națiune.

Chiemarea unui Episcop la noi Românii, în împrejurările de față, este îndoit mai însemnată și mai gravă, decât la alte popóre, carĭ sunt mai favorisate de sórte.

Pe lângă considerațiunea, ce face sĕ atêrne așa de mult dela chipul cum ișĭ înțelege un Episcop la noi înalta sa misiune în timpurĭ ca cele de față, mai vine și faptul, că diecesa Aradului este cea mai mare și estinsă dintre diecesele provinciei metropolitane gr. or. și are decĭ un rol distinct în viéța bisericéscă și națională.

Problemele ce se impun decĭ noului Episcop nu sunt ușóre. De aceea va lucra bine și înțelepțesce décă va face apel la sprijinul tuturor fiilor diecesei serioșĭ, harnicĭ și cu inimă pentru causele sfinte, fără deosebire. Fie-căruia sĕ-i dea teren și ocasiune de a contribui cu talentele și cu munca sa la opera de consolidare bisericéscă-națională. Pe toțĭ sĕ-i trateze cu iubire și nepărtinitor.

Numai așa va puté sĕ combată cu succes relele pornirĭ ale ómenilor vrajbei și sĕ pună fundament trainic bunei înțelegerĭ între fii bisericei.

Nu dorim nimic mai fierbinte, decât ca Prea Sânției Sale nou întăritului Episcop Ignatie Papp sĕ-i fie dat dela provedință a sĕvêrși acésta.

Revista politică.

Kossuthiștii nu slăbesc în *lupta contra proiectelor militare.* In dietă și afară de dietă ei continuă lupta lor pătimașe, pe care sunt decișĭ a o urma la infinit.

Guvernul vĕḑênd, că nu póte s'o scótă la cale cu adversarii proiectelor și neavênd speranțe de a face sĕ se voteze proiectele în timp scurt, a presentat dietei un proiect de lege prin care cere *o nouă indemnitate* budgetară pe timp de patru lunĭ, adecă sĕ i-se dea autorisație din partea dietei de a acoperi cheltuelile trebuinciόse până în August, — căcĭ n'are încă budget votat de cameră.

Proiectul acesta întîmpină și el o mare resistență din partea kossuthiștilor. In ședința comisiunei financiare a camerei, în care s'a desbătut proiectul acesta, kossuthiștii au spus, că ei vor face obstrucțiune ca și în contra proiectelor militare, și orĭ-ce s'ar întêmpla, ei nu vor desarma, decât atuncĭ când guvernul ar retrage proiectul militar.

Ministrul president Coloman *Szell* a luat și el cuvêntul și a făcut declarațiunĭ importante asupra situațiunei. A ḑis, că oposiția se va face vinovată, décă guvernul, constrîns, ar trebui sĕ se pună înafară de lege și sĕ guverneze fară lege. A mai ḑis ministrul, că nu se póte suferi, ca minoritatea sĕ dicteze majorității. Incât pentru proiectele militare, ele *nu pot fi retrase*, fiind-că țéra are nevoie de întărirea și sporirea armatei, în privința acésta ș'a dat cuvêntul și nu póte acum sĕ și-l retragă. Ast-fel déră, nelăsând nicĭ unii, nicĭ alții din ale lor, lupta în dietă

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Ursita.

Poveste tradusă din franțuzesce.

Intr'o séră se iviră la pórta unui castel mare doi călugărĭ și cerură sălaș pentru nópte.

Pe la miedul nopții fură desteptațĭ de nisce gemete de durere; înțeleseră îndată că dómna castelului născea un copil.

Cel mai bĕtrân dintre călugărĭ deschise feréstra, se uità la stelele, carĭ străluciau pe cer, și ḑise, bătênd cu piciorul în pămênt:

— Copil nefericit! S'a născut sub o stea nenorocósă. O sĕ fie vai de el!

— De ce? întrebà cel mai tînĕr.

Și bĕtrânul îĭ rĕspunse:

— Chiar în momentul acesta, departe de-aicĭ a venit pe lume un alt copil, un prinț, și când copilul gazdei nóstre va atinge vêrsta de douĕ-ḑecĭ și unu de anĭ, va fi omorît de acesta, care se chiamă Craiŭ-rĕu.

Stăpânul castelului când auḑi acéstă profeție se cutremurà de spaimă și întrebà pe călugăr:

— Nu s'ar puté sĕ facem ceva ca sĕ-l scăpăm de nenorocire?

— E greu; cu tóte astea te sfătuesc sĕ-țĭ țiĭ copilul închis într'un turn întărit și sĕ nu cum-va sĕ-l lașĭ sĕ plece vre-odată. Chiar când se va plimba prin grădină, sĕ fie bine păzit, până când va puté sĕ tréсă peste vêrsta de douĕ-ḑecĭ și unu de anĭ.

Copilul fù botezat și numit Arzur. Fù închis apoi în cel mai întărit turn al castelului, unde nu vedea decât din când în când pe mamă-sa și pe tată-sĕu. La piciórele turnului păziau ḑiua și nóptea soldațĭ armațĭ.

Dér până când Arzur cresce și se face mare în turnul sĕu, sĕ vedem ce face celălalt copil, născut chiar în acelașĭ ceas cu acesta, sĕ vedem ce face Craiŭ-rĕu.

Când Craiŭ-rĕu era aprópe de douĕ-ḑecĭ și unu de anĭ, îl chinui gândul de ducă și dorul de a mai vedé și alte țĕrĭ.

Când sĕ plece, mă-sa, care se pricepea puțin la vrăjitorie, îĭ dădù trei nucĭ și-i ḑise:

— Ĕtă copilul meu îțĭ dau trei nucĭ, carĭ o sĕ-țĭ fie de folos pe unde vei merge. Când te vei vedé strîmtorat, dér numai atuncĭ, tu sĕ spargĭ o nucă și o sĕ scapĭ de nĕcaz.

Și étă-l pe Craiŭ-rĕu pornit la drum cu cele trei nucĭ în buzunar și cu punga plină cu banĭ. Și s'a dus, s'a dus departe, tot mai departe peste mărĭ și peste țĕrĭ, fără sĕ dea de vre-un nĕcaz, ca sĕ se vadă silit sĕ spargă vre-o nucă.

Intr'o ḑi, după o lungă călĕtorie pe mare se opri, și pe țĕrm vĕḑù o femeie gârbovă rĕzimată de un băț și bĕtrână ca pămêntul.

— Bună ḑiua, bunico.

— Bună sĕ fie voinice și Dumneḑeu sĕ te binecuvênteze. Vréi sĕ-mĭ facĭ o ispravă?

— Cum nu, bunico, numai sĕ pot. Ia spune-mĭ sĕ vĕd!

— Uite.... sunt cincĭ sute de anĭ de când aștept pe cine-va sĕ ne mântuiéscă de-un blĕstĕmat de uriaș, care ne amăresce pe toțĭ. Ar trebui omorît și.... nu-i tocmai ușor; dér cu curagiu și cu ajutorul meu o sĕ poțĭ sĕ-i vii de hac, décă vei vrea sĕ-țĭ încercĭ norocul.

— Vreau bunico din tótă inima și caut anume lucrurĭ grele, ca sĕ-mĭ mĕsor curagiul.

— Bravo! Tu eștĭ omul pe care l'am așteptat. Ĕtă o sabie fermecată, ale cărei tăeturĭ cât de micĭ aduc mórtea. Cu ajutorul ei vei isbuti, décă vei avé îndrăsnéla sĕ i-te arețĭ în față.

Craiŭ rĕu pune mâna pe sabie și întrebà:

— Unde e uriașul? Vreau sĕ mĕ duc de-a dreptul la el.

— Veḑĭ tu castelul acela de pe stâncĭ colo sus?... E castelul afurisitului.

— Fórte bine!

Plecà liniștit spre castel. Bătù puternic în pórtă cu mânerul sabiei și uriașul, chiar el, veni sĕ-i deschidă.

— A! tu eștĭ, Craiŭ-rĕu! De mult te tot aștept; o sĕ-mĭ fi o cină gustósă pentru astă-séră.

— Mai domol, mai domol dobitocule, rĕspunse acesta fără frică, vorbescĭ așa fără sĕ scii décă carnea mea e dulce séu nu, dér o sĕ veḑĭ cum sciu eu sĕ-mĭ apĕr pielea..., o sĕ veḑĭ!

Și lupta se începù de-abinele în curtea castelului. O singură lovitură a uriașului și Craiŭ-rĕu se pomeni între piciórele

se va continua şi cu mai mare înverşunare şi sfirşitul ei nu se póte sci înainte.

*

Mişcarea, ce au pus'o la cale kossuthiştii în Ungaria şi valurile demonstraţiilor şi turburărilor de stradă, au trecut şi în Croaţia. In *Agram* au fost dilele trecute *marî demonstraţiunî* îndreptate direct contra Ungurilor. In fruntea mişcării s'au pus studenţii universitarî croaţî. Ajutaţî de popor de tóte clasele, ei au dat jos tablele cu inscripţii maghiare de la palatul administraţiei căilor ferate ungare şi de la poştă şi între strigărî de „Jos Ungurii“, „trăéscă armata naţională croată“, le-au sdrobit şi călcat în picióre.

O fóie fruntaşă vienesă vorbind despre aceste demonstraţii dice, că este o legătură causală între turburările din Budapesta şi cele din Agram şi că esagerările sentimentului naţional maghiar la Budapesta a provocat drept rĕspuns isbucnirile vehemente ale sentimentului naţional în Agram.

*

Cu cele mai próspete *evenimente în Balcanî* ne ocupăm la alt loc al numĕrului nostru de adĭ. Aicĭ mai adaugem, că armata turcéscă se află în lupte şi ciocnirĭ sângeróse continue cu bandele macedonene, satele sunt asediate, sunt ucişĭ cu grămada notabili turcĭ, sêrbĭ séu cuţo-vlahĭ, carĭ nu dau banĭ şi arme pentru scopurile bulgăresci. Populaţia turcéscă încă nu stă cu mânile în sên, ér soldaţii turcĭ carĭ sunt însufleţiţĭ până la fanatism pentru padişah, încă nu rĕmân datorĭ cu plata şi rĕsplata. Ei nimicesc fără cruţare bandele şi măcelăresc pe sătenii, carĭ se opun.

Că ce isprăvurĭ fac Albanesii, arătăm mai jos.

Acţiunea de reforme a Turciei este aşa-dér ameninţată cu cădere şi décă nu se va face curênd ordine în Balcanĭ, un mare conflict sângeros nu se va puté evita.

Intărirea alegerii episcopului din Arad. Majestatea Sa a întărit alegerea episcopului din Arad, şi fóia oficială *„Budapesti Közlöny“* publică acéstă întărire cu următórele cuvinte:

„La propunerea ministrului Meu de culte şi instrucţiunea publică, prin acésta întăresc alegerea de episcop gr. or. român al eparchiei gr. or. române din Arad făcută de sinod în persóna archimandritului Ioan I. Papp.

Viena, 27 Martie 1903.

(ss) ***Francisc Iosif.***

(ss) *Wlassics Gyula.*

Independiştii şi koşuthiştii în contra indemnităţii. Erĭ séră până târdiu partidul „independist şi de la 1848“ a ţinut conferenţă în localul clubului sĕu. Membrii partidului au luat parte în numĕr mare. După ce au vorbit peste douĕdecĭ de oratorĭ, conferenţa a luat hotărîrea ca: *partidul koşuthist sĕ continue lupta în contra îndemnităţii*) până la estrem, décă guvernul Szell nu va retrage proiectele militare, décă însĕ le va retrage, atuncĭ sĕ lase sĕ se voteze îndemnitatea.*

Balcanul fierbe.

Ultimele scirĭ aduse de telegraf arată situaţia în Macedonia ca disperată. Focul revoluţiei se întinde. Pe când însĕ bandele macedonene se mărginesc încă la acte de escese isolate, triburile albanese au declarat rĕsboiŭ reformelor.

Actualmente *peste 20,000 Albanesĭ sunt pe picior de rĕsboiŭ.*

In deosebĭ disperată e situaţiunea la Mitroviţa, una din cele mai importante centre albanese şi reşedinţa unui consulat rusesc.

Un corp de 5000 rebelĭ albanesĭ a încunjurat oraşul, descărcând asupra lui salve de puscĭ.

In lupta acésta *consulul rus din localitate a fost grav rănit,* cu un glonţ de revolver, primit pe la spate. 1200 de soldaţĭ cu patru tunurĭ au atacat pe Albanesĭ.

A urmat o luptă straşnică de patru óre în timpul nopţei. Albanesii au fost respinşĭ. Dênşii au lăsat pe câmpul de luptă 12 morţĭ şi 8 rănitĭ. Mulţĭ albanesĭ au fost făcuţĭ prisonierĭ. Dintre Turcĭ au fost ucişĭ doi nizamĭ.

Trupele din garnisónă sunt în imposibilitate de a resista rebelilor. Gravitatea stă şi în faptul, că mare parte din soldaţĭ sunt naţionalĭ albanesĭ. Mulţĭ dintre aceştia s'au unit cu rebelii.

Pentru a salva situaţia, guvernatorul a cerut la Constantinopole întărirĭ. Douĕ escadróne de cavalerie au şi pornit în direcţiunea Mitroviţei. Oraşul mai e ameninţat de bande de Albanesĭ pornite din Ipek şi Pristina.

De altă parte 5000 de Albanesĭ au atacat localitatea Wazitz din Serbia-veche. Somat de capii rebelilor, caimacanul le-a dat pe mână pe jendarmii sêrbĭ de curînd numiţĭ. Oraşul a rĕmas asediat.

Acţiunea bandelor bulgare nu dă nicĭ ea puţin de lucru trupelor turcescĭ.

O bandă, care terorisase mai multe comune, se ascunsese în comuna Karbintz, a căreĭ populaţiune simpatiséză pe faţă cu revoluţionarii. Intêlnind resistenţă, detaşamentul turcesc a bombardat localitatea cu tunul. Comuna a fost literalmente distrusă.

De altă parte, contingentul revoluţionarilor bulgarĭ sporesce. Numeróse bande înarmate încércă sĕ trécă în Macedonia, prin frontiera grecéscă.

La Atena au fost arestăţĭ patru agitatorĭ bulgarĭ.

In reprimarea mişcărei revoluţionare, trupele turcescĭ se dedau la acte de crudime înfiorătóre. In localitatea albanesă Kesala, casele au fost jefuite şi incendiate, femeile siluite.

Puterile sunt fórte alarmate de evenimentele din ultimele dile. Par a se fi convins, că aplicarea pacînică a reformelor e o imposibilitate. Pórta nu are autoritatea necesară, ca sĕ impună populaţiunei musulmane şi albanese îmbunătăţirile pentru naţionalităţile creştine.

Acésta esplică demersurile repetate făcute de ambasadorii Austro-Ungariei, Rusiei şi Italiei pe lângă marele vizir.

*

Atentatul sĕvîrşit în contra consulului rus din Mitroviţa a produs sensaţie estraordinară la Constantinopol. Toţĭ ambasadorii marilor puterĭ şi miniştri plenipotenţiarĭ ai statelor mai micĭ şi-au esprimat regretele lor. De asemenea marele vizir şi miniştri turcescĭ. Sultanul era estraordinar agitat. Se crede, că guvernul rusesc va cere esecutarea atentatorului, care e de origine albanes şi se numesce *Ibrahim*, infanterist. Ibrahim a descărcat glónţe şi asupra cavaşilor, carĭ apĕrau pe consul, dér nu a nimerit. Consulul *Şcerbina* a luat parte şi el la lupta contra Albanesilor, care a ţinut 4 óre întregĭ, şi s'a aflat în mijlocul focului.

*

Rĕscóla Albanesilor e mai periculósă decât a bandelor bulgare. Seminţiile albanese locuesc partea de miadă-nópte a Macedoniei şi numĕră cam vre-o 60,000 suflete. Când Albanesii au aflat despre reforme, au ţinut o adunare în Diakovo şi au dat de scire Sultanului, că vor lua arma, décă creştinilor li-se vor face îmbunătăţirĭ. Ómenii Sultanului i-au desfătuit, însĕ n'a folosit nimic. Albanesii vĕdênd, că nu e de glumă cu reformele, au luat armele şi s'au grupat în cete combatante numeróse.

---

*) Adecă sĕ împiedece votarea proiectului de lege prin care guvernul cere sĕ i-se dea împuternicire încă pe patru lunĭ de a ocârmui cu budgetul cel vechiŭ.

SCIRILE DILEI.

— 22 Martie v.

Procesul de pressă al „Gazetei Transilvaniei“. Lunĭ în *6 Aprilie* n., se va pertracta înaintea curţii cu juraţĭ din Têrgu-Mureşului procesul de pressă, ce i-s'a intentat *„Gazetei Transilvaniei“*. Sunt incriminate douĕ articole publicate în numerele 192 şi 193 din Septemvrie 1902 în care procurorul a găsit că s'ar face agitaţiune în contra unei naţionalităţĭ (§ 172 p. 2 din codul penal). Acusat este redactorul nostru responsabil d-l *Traian H. Pop.* Acusatul dimpreună cu d-l advocat Simeon *Damian,* care a luat asupră-şĭ apĕrarea în acest proces, vor pleca mâne, Duminecă, la Têrgu-Mureşului.

Érăşĭ douĕ procese ale „Tribunei“ Culegĕtorul de litere G. *Mohan,* fost responsabil la „Tribuna“, care fusese mai dĕunădĭ condamnat la 15 lunĭ arest şi 11.000 cor. amendă (ce se va lua din cauţiunea diarului) a avut Lunĭ şi Marţĭ alte douĕ procese de pressă înaintea curţii cu juraţĭ din Clusiŭ. In cel dintâiŭ fù osêndit pentru articolul „Córda se întinde“ la 1 lună închisóre şi 500 cor. amendă, ér în al doilea pentru o serie de articole scrise în „Tribuna“ de profesorul *Raica* din Ploescĭ la alte 8 lunĭ închisóre şi 1600 cor. amendă. Cu totul va avé de stat în închisóre 24 de lunĭ, adecă tocmai doi anĭ.

Inchiderea corpurilor legiuitóre române. Guvernul după cererea M. S. Regelui este hotărît sĕ închidă sesiunea corpurilor legiuitóre române la 22 Martie, décă însĕ va fi absolută nevoie sĕ se mai prelungéscă, nu se va prelungi de cât până la 25 Martie.

Cusătoresele din Braşov. In Braşov se manifestă de un timp încóce o mişcare socialistă intensivă, mai ales de când a fost pe aicĭ Bokányi, care a ţinut o adunare, ér după adunare s'a dus la cafenea şi a convorbit fórte prietinesce cu preşedintele societăţii maghiare (intézö bizottság) şi cu cei de la fóia guvernamentală spre mirarea multora, carĭ nu pricepeau ce comunitate de interese este între un agitator al unei mişcărĭ internaţionale şi între cei ce pretind a lupta pentru naţionalism.

Acum vedem că au atras în acéstă mişcare şi pe cusătorese, carĭ au anunţat pe diua de mâne o adunare cu următorul program: 1, Situaţia cusătoreselor şi a lucrătorilor de la croitorie. 2, Raport despre mişcarea recentă pentru urcarea plăţilor. 3, Diua de 1 Maiŭ. Adunarea va avé loc la órele 9½ în sala cea mică de la hotelul „Orient“.

I-a legat mâna şi i-a luat averea. Cetim în „F. P.“: Ni-se scrie din Preluci (Kö Lozna) Sol. Dobéca: In vara anului 1901 mi-am scrintit mâna stângă. M'am dus la un om despre care am sciut că scie ajuta, ca sĕ o tocméscă, ceea ce a şi făcut, dér mi-s'au umflat şi degetele de la ea, de nu am putut prinde nimica cu ele. Mergênd la Deşiŭ pentru alte afacerĭ un jidov cunoscut îmĭ spune că în Deşiŭ este un doctor jidov Berger Vilmos, care mi-a sci-o tocmi. M'am dus la el şi

---

luĭ; printr'o smucitură dibace însĕ se ridică şi-l atinse pe uriaş cu sabia. Acesta începù sĕ strige de se îngroziră tóte fiarele sĕlbatice de prin împrejurimĭ. Tocmai când Craiŭ-rĕu se simţi că slăbesce, isbuti sĕ-l lovéscă pe uriaş în ochiul stâng; cădù la pămênt ca un turn, care se dĕrîmă şi biruitorul îĭ taie capul.

Chiar atuncĭ bĕtrâna întră în curte şi cădêndu-i luĭ Craiŭ-rĕu la picióre îĭ dise:

— Ne-ai scăpat pe mine şi pe fata mea şi tot ce vedĭ aci al tĕu va fi décă vei voi sĕ rĕmâi cu noi. Sĕ întrăm în castel, vino, vreau sĕ te arăt fetii mele.

Craiŭ-rĕu rĕmase zăpăcit în faţa frumuseţii şi a fragedimei copilei, dér nu se lasă fermecat:

— Scopul călĕtoriei mele, dise el, nu e sĕ-mĭ caut o femeie, ci un prietin, un frate, care trăesce unde-va în lumea asta, dér nu sciu unde şi nicĭ mort n'am sĕ mĕ las până nu l'oiŭ găsi. Numai atuncĭ mĕ voiŭ puté însura, şi vĕ făgăduesc că o sĕ-mĭ aduc aminte de voi.

Şi după ce li-se închină, plecă însoţit de pĕrerile lor de rĕu. Alergă la ţĕrmul mării unde-şĭ lăsase barca, dér barca nicăirĭ. Şi étă-l la strîmtóre!

Işĭ aduse aminte de nucile pe carĭ i-le dăduse mă-sa la plecare.

— Ia sĕ vĕd, décă mĕ vor puté ajuta, îşĭ dise, şi sparse una dorind în momentul acela o barcă sĕ străbată largul mării. Barca chemată veni, dér îĭ lipsia ómenii de serviciu. Mai sparse o nucă cerênd ómenĭ, pânze, mâncare şi în fine tóte cele de lipsă pentru o călĕtorie lungă.

Tóte se făcură la moment. Când se încredinţă că nu-i mai lipsesce nimic, întinse pânzele şi porni. Marea era frumósă şi drumul i-a fost liniştit la început. Peste puţin se scorni o vijelie şi barca fù luată de valurĭ în spre o stâncă de unde se vedea un castel aşedat pe înălţimĭ. Craiŭ-rĕu fù cufundat pentru un moment şi când reveni de-asupra apei, el sparse şi nuca a treia, dorind din tótă inima sĕ fie vĕdut şi ajutat de cei de la castel. Acesta era chiar castelul părinţilor luĭ Arzur. Arzur însu-şĭ din înălţimea turnului sĕu vĕdênd naufragiul şi pe un om luptând disperat cu valurile furióse, îşĭ uită de supravegherea sub care era pus, se coborî pe ţĕrm, se aruncă în apă şi scăpă astfel pe cel care era gata sĕ se înece. Îl luă în castel, îĭ dădù haine şi-l îngriji ca pe un frate. Craiŭ-rĕu se simţia ţinut aci ca de-o putere tainică. Vre-o câte-va dile fù chinuit de gândul de ducă şi mereu vorbia de plecarea sa. Arzur însĕ, care se simţia atras către el şi-l iubia deja, îl rugă sĕ mai rĕmâie, şi rĕmase. Se găsiră pretinĭ bunĭ şi începură sĕ vorbéscă despre trecutul lor. Craiŭ-rĕu îĭ povesti păţania de pe insulă unde omorise pe uriaş şi unde nu se învoi sĕ ia de nevastă pe crăiasa cea frumósă, pe care uriaşul acela o ţinuse până atuncĭ róbă.

— Dér de ce n'ai voit sĕ te însorĭ cu acea frumósă crăiasă? îl întrebă Arzur.

— Nu era o femee ceea-ce căutam eu, rĕspunse Craiŭ-rĕu, ci un prietin, mai mult încă, un frate pe care îl am eu nu sciu unde, către care mĕ simt atras nu sciu de ce putere tainică şi nu voiŭ avé odichnă şi nicĭ nu voiŭ înceta de a colinda lumea, până nu-l voi găsi:

— Eu, dise Arzur, sunt închis în turnul acesta şi mĕ ţin ascuns, pentru-că în diua nascerii mele, nisce ómenĭ găzduiţĭ o nópte la noi în castel pretinseră, că sunt născut sub o stea nenorocósă şi că décă voiŭ ajunge sĕ fiu de douĕ-decĭ şi unu de anĭ, voiŭ fi omorît în puterea dilei de un necunoscut venit din ţéră depărtată, chiar de un necunoscut, care se numesce Craiŭ-rĕu. O, de-aşĭ trece mai curênd de vêrsta asta! Rĕmâi cu mine până când va trece acea di nenorocită şi décă nu mi-se va întêmpla nimic, te voiŭ însoţi în drumurile tale şi vom trăi ca bunĭ prietenĭ până la morte.

Craiŭ-rĕu se cutremură la acéstă destăinuire, dér îşĭ ascunse pe cât putù tulburarea. Sĕ sili sĕ crédă şi sĕ împăcă cu credinţa, că acei călugărĭ au fost nisce mincinoşĭ şi se înveseli la gândul de a avé de tovaroş de drum pe cel care i-a scăpat viéţa şi către care nu simţia, decât recunoscinţă şi o iubire înflăcărată.

In nóptea dilei în care trebuia sĕ împlinéscă douĕ-dĭ şi unu de anĭ, Arzur se simţia fórte rĕu şi se aşedă în pat. Avea frigurĭ, sĕracul şi cu cât nóptea înainta, deveneau tot mai întărîtate. Craiŭ-rĕu veghea la căpătâiul luĭ şi se silea sĕ-i îndulcéscă grijile. Puţin după miedul nopţii Arzur se

mi-a spus, că mâna nu e tocmită bine la loc, dér o va tocmi dênsul. Eu l'am întrebat, că ce a fi plata, el mi-a spus, că numai sĕ-mĭ pótă ajuta îmĭ va spune. Apoi mĭ-a legat mâna cu năframa, care o am cumpĕrat eu din farmacie şi cu acésta m'am dus acasă. La o sĕptĕmână îmĭ scrie, că cu înapoierea postei sĕ-i trimit 47 fl. Atuncĭ îĭ trimit 5 fl., pre cum mi-a fost spus Jidovul, care m'a îndreptat la acest doctor, şi îĭ primesce. Eu m'am sciut plătit de el, când a fost în Februarie îmĭ vine de la judecătoria din Csaki-Gârbou o pîră făcută de un advocat din Deşiŭ de 88 coróne plată, pe care mai datorez la Berger pentru doctoria mânei. M'au judecat sĕ plătesc 88 cor. la doctor şi la advocat 76 cor., cu totul 164 cor. până în 8 ḑile. Am spus, că voiŭ recura. M'am dus la Deşiŭ la advocatul Kerekes Iános, i-am plătit 15 coróne sĕ-mĭ facă recurs. Nu sciu ce a făcut, că pe mine m'a esecutat cuprinḑêndu-mĭ 2 vacĭ, şura şi grajdul, ba mi-a intabulat şi moşia. Am fost silit de a-mĭ plătit 240 coróne 74 banĭ. Acum ér m'a provocat advocatul sĕ mai duc 10 coróne pentru-că el a apĕrat causa după recursul meu. L'am întrebat pe advocatul meu, că cei cu recursul, el a dis, că l'a trimis la judecătoria din Csaki Gârbou, dér nefiind judele acasă, scriitorii lui nu l'a impotrocolat şi aşa recursul s'a întârḑiat. Şi aşa eu sunt silit sĕ plătesc pe lângă 240 cor. încă 10 coróne, şi cu mâna sunt tot care am fost. Decĭ pentru aceea vĕ rog sĕ binevoiţĭ a publica în preţuita fóie, ca sĕ se ferésCă tot creştinul de doctorĭ de jidovĭ. — *Demetriu Balint*, proprietar.

Cum se prăpădesc ai noştri prin America. Cetim în „Deşteptarea Poporului": Décă se duc ai noştri la America, ei ajung acolo mai că fără orĭ-ce ban. Bunbuçuroşĭ trebue sĕ fie, décă îşĭ câştigă câte ceva cu palma. Se îmbie pe la fabricĭ şi pe la ocne, adênc pe sub pămênt. Şi se nenorocesc tare mulţĭ. In douĕ gazete din America étă ce am cetit: In ocna din Siloc Cech s'au nenorocit Iosif Buclava şi Petru Fedlavicĭ veniţĭ din Trencin (Ungaria). In ocna din Maiers Sil-Pa s'au nenorocit Iosif Procop, Mihaiu Ander şi A. Ander, veniţĭ din Turoţ (Ungaria). In fabrica din Canada, numită Poade Co-Hamilton s'au nenorocit 12 inşĭ pribegiţĭ aco o din Ungaria. Vĕduvele lor de geaba îĭ mai aştéptă, pe lumea asta nu-i vor mai vedé.

Sĕrbătorile în Rusia. Ministrul de agricultură din Rusia a luat mĕsurĭ pentru reducerea numĕrului sĕrbătorilor, carĭ au o influenţă păgubitóre pentră agricultură. Ministrul arată, că populaţia ortodoxă serbéză în unele locurĭ pe an câte 120—140 sĕrbătorĭ şi că in timpul atât de important pentru agricultură, Aprilie — Decemvrie cad 77 de sĕrbătorĭ. Multe sĕrbătorĭ de acestea nicĭ nu sunt fixate în legile bisericescĭ, ci sunt întroduse prin datină locală. Consiliul de miniştri va adresa un apel sfântului sinod, ca sĕ lumineze prin preoţĭ pe credincioşĭ asupra însemnătăţii sĕrbătorilor. Totodată se va da o circulară către autorităţile comunelor rurale, ca sĕ nu mai împedece poporul de a lucra în anumite sĕrbătorĭ, carĭ nu sunt prescrise de biserică.

Deces. Christo Alexi, funcţionar superior la direcţia postei şi telegrafului în Clușiŭ, a repausat ḑilele acestea în etate de 45 anĭ. Il jălesce vĕduva şi patru copii, precum şi fratele sĕu Theochar din Braşov.

Prinderea unui revoluţionar macedonean. Sâmbăta trecută un funcţionar de la vama din Giurgiu a observat, că un individ suspect căuta sĕ se furişeze şi sĕ între în Giurgiu. Acest strĕin fiind arestat s'a dovedit că era un agent al comitetului macedonean şi la el avea mai multe chitanţiere iscălite de către casierul comitetului. Insărcinarea sa era de a trece în România şi de a strînge banĭ de la conaţionalĭ. In faţa autorităţilor el a declarat că se numesce Gheorghe Nicolaeff. La perchisiţia ce i-s'a făcut s'au găsit câte-va scrisorĭ din care s'a vĕḑut, că el se afla în corespondenţă directă cu Mihailowski, preşedintele comitetului macedonean şi urmaş al lui Sarafoff. Prefectul de Vlaşca a cerut instrucţiunĭ la Bucurescĭ de unde a primit ordin formal, ca Nicolaeff sĕ fie imediat espulsat. Şi în adevĕr după-ce a fost fotografiat la poliţie, revoluţionarul a fost înapoiat la Rusciuk.

Rĕscóla în China. Un funcţionar militar chines, care a sosit la Kanton, venind din interiorul ţĕrei, declară că provincia Kwangsi şi o parte din provincia Kwangsu sunt bântuite de rebelĭ, carĭ sunt în numĕr de 100.000, compuşĭ în mare parte din soldaţĭ concediaţĭ şi tâlharĭ.

Calea ferată locală Braşov-Treiscaune. Direcţiunea serviciului de mişcare a căilor ferate Braşov-Treiscaune aduce la cunoscinţa publicului, că pe linia de tramvaiŭ Braşov-Săcele, fiind timpul favorabil, va întroduce în luna Aprilie trenurĭ estra-ordinare în ḑilele de Duminecĭ şi sĕrbătorĭ. Acele trenurĭ vor circula între *Braşov* (piaţă) şi *Dêrste*. Plecarea din piaţă la órele 2.15 p. m. Intórcere din Dêrste la órele 6.13 p. m. Circulaţia se va aduce la cunoscinţa publicului prin un stég roşu arborat la staţiunea de pe promenadă.

Spargere într'o tutungerie. Ioan *Andreescu* din Timişóra ţine debit de tutun în centrul oraşului. In nóptea de 1 spre 2 Aprilie nisce hoţĭ au rupt lăcata de la uşe şi intrând în tutungerie au furat ţigărĭ, tutun, timbre şi mărcĭ postale tabachiere şi pipe în valóre de peste 2000 coróne. Poliţia din Timişóra ar fi trebuit sĕ păzéscă dughiana ca sĕ nu o spargă în mijlocul oraşului, acuma degéba umblă sĕ prindă făptuitorii.

Cerşitor care lasă 200.000 lei moştenire. Jupânul Filip Schiller, originar din Ungaria, trăia de mulţĭ anĭ în Bucurescĭ. Când era mai tînĕr îşĭ câştiga pânea dând lecţii din limba nemţéscă, la bĕtrâneţe trăia din mila cunoscuţilor. Ḑilele acestea Schiller fiind greu bolnav, a fost primit într'un spital, căcĭ în România tóte spitalele sunt gratuite şi décă cineva e bolnav, nu-l întrébă din ce ţéră e şi décă e jidov séu creştin, ci îl primesc şi-l îngrijesc în numele Domnului. Schiller a murit în spital La inventar, autorităţile ducêndu-se la locuinţa repausatului, au găsit spre marea lor mirare o avere de 200.000 lei în aur. Moştenitorul lui Schiller este o rudă a lui, neguţător în strada regală din Budapesta.

Naţionalităţile în Germania. Populaţia Germaniei după ultimul recensămênt este de $56^1/_2$ milióne, din carĭ aprópe 52 milióne germanĭ (92%), 107·000 cehĭ, 3 milióne Polonĭ, 132·000 Mazurĭ, 106·000 Litvanĭ, 100·000 Cassubĭ, 93 000 Vendĭ; La olaltă aşa dér $3^1/_2$ milióne Slavĭ. Afară de aceştia mai sunt 211 000 Francesĭ, 141.000 Danezĭ şi Norvegienĭ, 80·000 Olandesĭ, 66.000 Italienĭ, 20·000 Englesĭ, 9000 Ruşĭ, 9000 Şvedienĭ şi 2000 Spaniolĭ.

Lăutarii românĭ în estremul Orient. Prefectul din Brăila a liberat ḑilele acestea paşapórte pentru o bandă de lăutarĭ românĭ angajaţĭ la Wladiwostok (Asia rusésCă) într'un stabiliment de varietăţĭ, unde li se plătesce 2500 francĭ pe lună. De la Wladiwostok la China séu Japonia nu mai este departe.

Lecţii din limba francesă dă o profesóră diplomătă de origine francesă atât din gramatică, cât şi din literatură şi conversaţiune, cu preţul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuinţa respectivului, cât şi acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

Teatru german. Cu ḑiua de mâne Duminecă, când se va representa vesela operetă *„Bocaccio"* de Zell şi Genée, se încheie ciclul de representaţiunĭ teatrale al sesonului acestuia.

Fie-care scie, că seminţele impregnate de napĭ ale lui *Mauthner* pentru nutreţ, dau cele mai bune róde, de asemenea ca seminţe pentru grădinĭ dau cele mai frumóse zarzavaturĭ şi din seminţele de florĭ ale lui Mauthner ies cele mai frumóse florĭ. Cu un cuvênt, seminţele lui Mauther sunt cele mai bune, depositele cele mai marĭ şi preţurile de tot eftine.

Este de obşte cunoscut de medicĭ şi bolnavĭ efectul extra ordinar ce-l are asupra celor ce sufer de şoldină şi reumatism folosirea renumitei alifii a lui Zoltan. Bolnavii carĭ sufereau de 10—20 anĭ şi întrebuinţau diferite doftorii fără resultat, s'au vindecat după câteva fricţiunĭ cu alifia acésta. Sticla costă 2 cor. în farmacia lui Bela Zoltan din Budapesta.

Laptele de castraveţĭ veritabil engl. a lui Balassa este cel mai folositor cosmetic. In câteva ḑile face sĕ dispară pistruile de pe obraz, petele de maiŭ şi alte necurăţenii ale feţei. Neteḑesce pielea şi înviorézĭ faţa. In urma acestei calităţĭ o damă îl recomandă alteia şi este de obşte cunoscut ca mai folositor, de cât alte alifii pentru faţă. Preţul o stričlă 2 cor la farmacistul C. Balassa în Temesvár, săpun de castraveţĭ veritabil engl. 1 cor., pudra 1 cor. 20 b. Se capĕtă în tóte farmaciile.

»Romana«.

Cu bucurie aducem la cunoscinţa publicului cetitor, că ḑilele aceste a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon „Romana".

Titlul broşurei este:

„Romana", dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă",) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana", unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei". La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana" jubilară, adecă au esecutat acest dans întocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei".

Autorul broşurei esplică „Romana" în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei", ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgĕtórei musice a „Romanei", esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei.

Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana" pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea

---

simţi chinuit de sete şi rugă pe pretinul sĕu sĕ se ducă şi sĕ-i aducă o portocală din grădina castelului. Craiŭ-rĕu se întórse cu portocala. Arzur se aşeḑă pe marginea patului ca s'o cureţe şi ne-avênd cuţit la îndemână, se folosi de ascuţişul sabiei lui Craiŭ-rĕu. Era sabia cu care omorîse pe uriaşul de pe insulă şi care era otrăvită. Indată ce mâncă portocala începù sĕ verse, sĕ fie chinuit de durerĭ şi se sfêrşi în cele mai gróznice suferinţe.

— Ah, strigă el murind, profeţia călugărului s'a împlinit! Tu trebue sĕ fii Craiŭ-rĕu şi te-am adus la mine spre nenorocirea mea.

Vedeţĭ déră că sórtea fie-cărui dintre noi e hotărîtă încă din ceasul nascerii şi orĭ ce am face, nu putem scăpa de ceea ce ne e scris. *Z. Bârsan.*

Fata lui Corcieş.

(Baladă poporală.)

Se 'ntâmpla
Se dîntêmpla,
Asta vară
Jos la ţéră,
Că fata lui Corcieş
Din jos de la Berghieş,
Se ducea
Se mărita
După cine nu-i plăcea,
Că o avutu-mĭ-o avut
Drăguţ tînĕr, tinerel,
Şi mi-se ibea cu el,
Drăguţ tînĕr sprâncenat
Ce era de-acol' din sat.
Dér părinţii
Blăstĕmaţii
Zo pe ea
Mĭ-o făgădea
Dup'on alt
Din altu sat.

Cel voinic cum auḑea
Tare rĕu se supĕra,
Tare rĕu se întrista
De lumea 'n cap mĭ-o lua,
Altă mândră sĕ-şĭ găséscă
Altă lume sĕ-mĭ trăiéscă.
Cum merea
Cum se ducea
Zo că altă nu-ş găsea
Aşa mândră şi frumósă,
Aşa bună şi milósă.
Inapoi mi-se 'nturna
La casa mândruţi-sa,
Dară dómne ce-mĭ afla?
Da-mĭ afla ospĕţ domnesc,
Că-mĭ bea vin de cel crăesc.
El în l'ontru cum intra
Nimenea nu-'l cunoscea.
La masă mi se punea,
Vin sĕ beie îmĭ cerea,
Vin sĕ beie-i aducea
Şi cum bea, cum închina
Ridicând pahar ḑicea:
„Sĕracă drăguţa mea,
Multă lume am umblat
Dér ca tine n'am aflat,
Multă lume-am drumărit
Dér ca tine n'am găsit.

Uiu iu mire iubit
Bine că te-am întêlnit
Sĕ te iau la învêrtit
Invêrtit
Ba hărţuit
Sĕ te ved cum ai trăit,
Că de-ai dus traiŭ boeresc
Pe loc am sĕ te trântesc,
Er' de-ai dus traiŭ nĕcăjit
Sĕ sci că e,tĭ mântuit."

Cum cuvintele găta
Pe cel mire mi-l prindea,
Mi-l prindea, mi-l ridica
Peste masa cea domnéscă,
Peste masa boeréscă,
Cu el sĕ se hărţuéscă
Dér mult nu se hărţuia,
Că nicĭ bine nu-l prindea
Şi pe loc mi-l învêrtia
De pe loc, mort, rĕmânea.
Tótă lumea se 'ntrista,
Dér miresa cuvênta:

„Dragule, iubitule,
Decât în traiŭ boieresc
Mai bin' în traiŭ ţĕrănesc,
Sĕ trăiesc cu cin' iubesc!"

Theodor A. Bogdan,
învĕţ. în Bistriţă.

---

figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicări) și costa numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Declarație.

Domnilor, carĭ prin scrisorĭ mĕ întrébă, décă este orĭ nu adevĕrat ceea-ce li-s'a comunicat espres, în Brașov, că mĭ-așĭ fi retras candidatura de deputat la sinodul archidiecesan, le rĕspund, că *nu este adevĕrat*, și că cei ce au rĕspândit faima, au făcut'o numai ca sĕ facă posibilă reușirea altui candidat.

Brașov, 4 Aprilie 1903.

N. P. Petrescu.

Dialog între tată și fiu.

(Despre socialdemocrație.)

II.

Tatăl. Am vĕdut în fóia socialistă tipărite nisce scrisorĭ, pe carĭ le trimit unii ómenĭ de prin Șepreuș și alte sate la redactor și arĕtându-șĭ sĕrăcia cea mare, spun că tótă nădejdea șĭ-o pun în „sfânta socialdemocrație“.

Fiul. Ómenĭ nĕcăjițĭ și desnădăjduițĭ au fost de când e lumea și vor fi și de aci înainte. Căcĭ chiar de am admite, că socialiștii șĭ-ar vedé visul cu ochii și vor împărți la toțĭ averile, la o sĕptĕmână după împărțire am puté sĕ ne convingem, că nu ar mai fi egalitate. Căcĭ precum ómenii nu sunt de-opotrivă la față și la glas, așa că între miliónele de ómenĭ cu greu vei găsi doi, carĭ se semene încât sĕ nu-i poțĭ distinge, tot așa nu sunt deopotrivă la temperament, la lucru, hărnicie și crutare. Unul muncesce mult și cruță și lasă copiilor sĕi moștenire, altul nu lucréză și în loc sĕ stringă risipesce, ér copiiĭ lui rĕmân cerșitorĭ. — Ce ai dice d-ta, când ai sci, că după mórtea d-tale ar veni feciorii lui Ionu lui Tóder, pe care în tóte dilele îl culeg ómenii din șanțurĭ mort de beat, și ar dice către noi: Sĕ împărțițĭ cu noi ce avețĭ, căcĭ noi credem „în sfânta socialdemocrație, singura mântuitóre“.

Tatăl. M'așĭ întórce în mormênt de durere și ciudă, că agoniséla mea sĕ nu fie a copiilor mei, ci sĕ se împartă cu copiiĭ bețivanilor.

Fiul. Ei bine tată, eu înțeleg ciuda d-tale, căcĭ nimic nu e mai firesc, decât ca după mórtea părinților copiiĭ sĕ moștenéscă, și totușĭ s'au găsit socialiștĭ, carĭ au propovăduit, ca moștenirea sĕ nu se împartă la neamurĭ, ci sĕ se împartă la strĕinĭ, „la cei mai vrednicĭ“. Moștenitorul sĕ fie statul, ér acesta sĕ împartă moștenirea „după vrednicie“. Un astfel de socialist a fost francesul *Bazard* (1791 —1832), un ucenic al lui *Saint-Simon* [1]), care a scris douĕ cărțĭ, în carĭ căuta sĕ dovedéscă, cum că moștenirea după nemotenie este nedréptă.

Tatăl. Póte sĕ scrie și o sută de cărțĭ, tot nu va puté dovedi nimic împotriva *glasului firei.* Căcĭ eu, déca așĭ sci, că nu pot lăsa scumpilor mei ceea-ce am agonisit, îțĭ spui drept, că mai bucuros mĭ-așĭ da foc la tot ce am. Sĕ ardă mai bine, decât sĕ mérgă la strĕinĭ. Ba déca o sciam de mai înainte, nicĭ nu mĭ-așĭ fi dat ostenélă sĕ agonisesc. Și cred, că și alțĭ ómenĭ cugetă ca și mine. Căcĭ de unde are omul rîvna si imboldul spre lucru și agoniselă? De acolo, că scie pentru cine lucréză și agonisesce.

Fiul. Aceia din Șepreuș și alte sate, carĭ scriu în desnădejdea lor despre „sfânta socialdemocrație“, eu *cred*, că vor fi avênd multe poverĭ de purtat și n'or fi avênd cele trebuinciόse pentru hrană și îmbrăcăminte și sunt „de sărit în apă“ cum dice Românul. Apoi când ómenĭ ca ăștia cetesc în fóia socialdemocrată, că acésta aduce *mântuire*, e ușor de înțeles, că bucurοșĭ s'ar face socialdemocrațĭ, căcĭ Românul dice: *„Sĕ te însoțescĭ și cu dracul până vei trece puntea“.* — Vorba e însĕ, că însoțindu-te cu socialdemocrații nu numai că nu trecĭ puntea, dér te aruncĭ într'o prăpastie fără fund, în care îțĭ perdĭ și legea și neamul, fără sĕ dobêndescĭ îmbunătățirile făgăduite de dênșii.

Tatăl. Așa e! Sarcinile ce le purtăm cu toții sunt fórte grele, dér pentru-ca sĕ scăpăm de ele, trebue sĕ-mĭ arate cel ce vré sĕ mĕ lumineze și sĕ mĕ conducă la sórte mai bună, unde voiŭ ajunge sub conducerea lui? Cu diavolĭ de ăștia eu nu mĕ însoțesc. Fóia socialdemocrată în ultimul sĕu numĕr îi îndémnă pe ómenĭ în versurĭ sĕ alerge în unire sĕ *dĕrîme zidurile și palatele:*

. . . .
Aste ziduri și palate
Unde zac mii de pĕcate,
Aidețĭ a le dĕrîma.

Apoi mai jos ia pe pĕcătósele sale buze cuvintele sfinte ale poetului nostru Vasilie *Alexandri*, pe carĭ le cântam ca flăcău la 1860 și despre carĭ ne spunea învĕțătorul, că Alexandri le-a scris cu prilegiul, când s'a unit Moldova cu Muntenia.

Fiul. Carĭ cuvinte?

Tatăl. Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi puterea cresce
Și dușmanul nu sporesce.

Fiul Dér sub zidurĭ și palate scii d-ta ce se 'nțelege? Póte credĭ, că sĕ înțeleg numai curțile boierescĭ? Te înșelĭ. Aicĭ sunt de a se înțelege mai ales *bisericele.* Acolo, unde noi și parinții și moșstrămoșii noștri mergeam sĕ ne închinăm, sĕ ascultăm sfânta liturghie, socialdemocrații nu ne vor mai lăsa sĕ mergem, când ar ajunge ei la putere. Am vĕdut rêndul trecut, ce a scris un socialdemocrat despre Isus Christos, că și el ar fi fost socialist. Prin urmare ei nu cred, că Isus Christos a fost fiul lui Dumnedeu. (Cum sĕ și crédă așa ceva jidovii? Căcĭ am dis rêndul trecut, că toțĭ agitatorii ăștia socialiștĭ sunt Evrei. Printre Românĭ de mult tot căutau sĕ găséscă un om cu condeiŭ ca sĕ le scótă fóiă. Au pipăit în mai multe părțĭ, chiar și pe la unii învĕțătorĭ, dér slăvit sĕ le fie numele, că nu s'au lăsat sĕ fie înhămațĭ la carul lor. In sfêrșit au găsit pe acel jidovaș, care din pĕcate a umblat la școlele din Blașiŭ și învĕțând bine românesce, acum dice Românului: „frate“.)

Dér ca sĕ vedĭ și mai bine, care este părerea socialiștilor despre sfânta lege a creștinismului și despre sfânta biserică, sĕ-țĭ traduc pe românesce câte ceva din cărțile socialiste nemțescĭ, pe carĭ și socialiștii din Ungaria le țin, ca pe nisce evangelii. Étă ce dice socialistul Dietzgen:

„Evanghelia timpului present ne făgăduesce, că ne va mântui de suferințele acestei viețĭ, însĕ nu cum a fost mântuirea de până acuma *cu visurĭ și cu un Dumnedeu nevĕdut,* ci cu realitatea, pe care o poțĭ prinde cu mâna. Noi dorim sĕ avem Mântuitor, dorim ca evanghelia nóstră, - cuvêntul lui Dumnedeu — sĕ se facă trup, însĕ nu într'un individ (persónă), ci noi toțĭ vrem sĕ fim fiul lui Dumnedeu...“ Social-democrația este adevĕrata religie și biserica singură mântuitóre, care ne va mântui nu *pe cale fantastică și cu rugăciunĭ, cu dorințe și suspine,* ci prin organisarea socială a muncii, fie aceea muncă cu condeiul, orĭ muncă cu sapa. — Munca este Mântuitoriul timpului modern.[2])“

Un alt jidov cu numele *Lassalle,* pe care la 1864 l'a omorît în duel boierul român Racoviță, scrie următórele:

„Lucrătorii sunt stânca pe care trebue zidită *biserica* timpului present“.[3])

Un alt Evreu socialist cu numele Stern scrie următórele blasfemii:

„Din religiunile de adĭ trebue sĕ se nască religiunea viitorului, adecă *monismul* (materialismul). Tóte religiunile și sectele sunt însĕ departe de acest monism, singură *religiunea jidovéscă este mai apropiată...* Popii n'ar trebui sĕ țină predicĭ pe temeiul vechiului și noului testament, ci ar trebui sĕ predice și din scriitorii clasicĭ, sĕ cetéscă poesii și romane... n special din direcția naturalistă cum e *Zola.*[4])

Tatăl: Cum dice? Sĕ cetéscă în biserică în loc de căzanie din scrierile lui Zola? Par-că am audit ce-va despre acest Zola...

Fiul: Da, a fost un scriitor bun de condeiŭ, adecă sciea bine sĕ alcătuéscă frasele, dér talantul ce i-l'a dat Dumnedeu l'a întrebuințat rĕu, scriind scatologii, adecă îmbălăciunĭ. A murit nu de mult de mórte năprasnică.

Tatăl: Sĕracii de noi, și cărțile aceluia le recomandă scriitorii socialiștĭ sĕ le cetim în biserică în loc de căzanie. Eu socot, că socialiștii ăștia sunt Anticriștĭ. S'a întors buna chibzuiélă cu fundu în sus!

Fiul: Sĕ-țĭ mai cetesc ceva și din scrierile lui *Bebel,* care din măestru strungar a ajuns scriitor și conducĕtor socialist. El dice într'un loc:

„Creștinismul a rĕsărit pe gunoiul format din putrejunea socială a împĕrăției Românilor“.[5])

In alte locurĭ același Bebel spune, că creștinismul, nu e decât o copie de pe religiunea Buddhistă și Brahmanistă, ér pe Maica Domnului o asemĕna cu deițele păgâne: Kybele, Venus, Ceres etc.

Tatăl: Ajunge atâta astădĭ. Până însĕ îmĭ vei mai puté desfășura și din alte puncte de vedere, ce sunt socialiștii, și ce „bine“ au de gând sĕ ne aducă și ce sĕ ne învețe, chiamă-țĭ copiiĭ și pune-i sĕ-mĭ cânte *„Cuvine-se cu adevĕrat“* în onórea Maicii Domnului.

Fiul: Aicĭ Măriόra e meșteră. Are un glas de sună ca un clopoțel de argint. Ionel și Horia o vor acompania...

*

Tatăl (ștergêndu-șĭ ochii) Dumnedeu sĕ vĕ dea noroc copii! M'am înduioșat, că multă mângăiere am mai avut în viéță cu sfintele cântărĭ. Dér nicĭ nu mĕ tem eu, că ne vor strica socialiștii legea, cât timp copiiĭ ne vor sci cânta aceste cântărĭ. Și când ei vor striga: „Sĕ dĕrîmăm bisericele“, noi le vom rĕspunde:

Sĕ te fericim pe Tine Născătóre de Dumnedeu, cea pururea fericită și prea nevinovată!

Delaleten.

[1]) Bazard *„Doctrine de Saint-Simon“* 2 vol. Paris [illegible] Reeditată la 1854.

[2]) Dietzgen „Religion des Socialdemokratie ed. 5. Berlin 1895 pg. 3 și 5.

[3]) Lassalle „Arbeiterprogramm“ edit. 1891 Berlin pg. 30.

[4]) Stern „Die Religion der Zukunft“ ed. III. Stuttgart 1889. pg. 82 și 84,

[5]) Bebel „Glossen zu Yves Guyot's und Sigismund Lacroix's. „Die wahre Gestalt des Christenthums“ ed. III. Berlin 1892 pg. 10.

Noua convenție poștală.

Noua convenție postală între monarchia nóstră și România a întrat deja în vigóre cu data de 1 April n. Conveția a fost încheiată în 15 Faur c. în Cernăuțĭ (semnatarĭ: din partea administrației poștelor române, G. *Gabrielescu*; din pertea administrației poștelor ungare, Dr. Guill *Hennyey*) și era sĕ între în vigóre deja cu 1 Martie. Avênd însĕ în vedere timpul cel scurt, care mai era din 15 Febr. până în 1 Martie, părțile contractante au trebuit sĕ amâne întrarea în vigóre a noului aranjament până la 1 Aprilie.

Dispozițiile noului aranjament, carĭ au importanță pentru public, sunt următórele:

1. Tariful *scrisorilor* schimbate între România și întreg teritoriul Ungariei face *25 de banĭ,* pentru câte 15 gr. séu fracțiune; scrisorile nefrancate 50 banĭ. Cărțile postale 10 banĭ; duple 20 b.

Tariful special pentru circulația limitrofă (teritoriul Transilvaniei până la Mureș; comitatele Bistrița-Năsĕud, și a fostului Severin) a eșit din vigóre, nu se mai admite.

2. Adresantul (trimițĕtorul) póte reduce séu anula suma de *rambursament,* cu care îngreunéză *scrisorile recomandate.*

3. Suma maximă, ce póte fi asignată cu *un mandat postal,* se ridică de la 500 cor. la 1000 cor. séu francĭ. Mandate pentru sume mai marĭ de 500 cor. se pot adresa însĕ deocamdată de pe teritoriul Ungariei numai la următórele oficii postale din România: Bacău, Bêrlad, Botoșanĭ, Brăila, Bucurescĭ, Buzĕu, Constanța, Craiova, Dorohoiŭ, Focșanĭ, Galațĭ, Giurgiu, Iașĭ, Ploescĭ, Tulcea și Turnu-Severin.

4. *Scrisorile de valóre, cutiile de valóre* și *coletele postale* (pachete până la 5 kgr. greutate) se pot espeda cu valorĭ nelimitate.

Până acum, maximul valorei declarate putea fi 10.000 de francĭ.

5. Taxa *scrisorilor de valóre* face 25 banĭ după 15 gr. séu fracțiune; 25 banĭ taxa de recomandație și câte 10 banĭ taxă de asigurare după 300 francĭ séu fracțiune, până la limita valorii declarate.

In scriscrile de valóre se pot pune și monete de metal în numĕrul posibil. Piesele de monetă conținute în scrisórea de valóre trebuesc pachetate în hârtie și fixate astfel, încât sĕ se prevină, sĕ se împiedece în tot decursul transportului mișcările, deplasările lor în interiorul plicului (cuvertă).

6. In coletele postale séu în pachetele de mesagerie (adecă pachete, a căror greutate trece peste 5 kgr.) se pot pune și *scrisorĭ,* sub condiția, ca aceste scrisorĭ sĕ nu fie adresate la alte persóne, decât la destinătarii pachetelor.

7. *Pachetele* până la greutatea *de 5 kgr.* se manuéză și se taxéză esclusiv ca *colete postale,* și prin urmare *tot-déuna trebuesc a se franca cu ocasiunea expedărei.*

8. Pachetele mai grele de 5 kgr., décă sunt gravate cu rambursă, trebuesc francate înainte; décă nu se încarcă cu rambursă, le pot rescumpĕra și destinatarii. *Francaturĭ până la frontieră nu sunt admise.*

9. Taxele de *vamă* și alte accise nepostale, carĭ îngreunéză pachete nedistribuibile, sunt reciproc suprimate la înapoiarea pachetelor.

10. Expeditorii de colete postale séu de pachete de mesagerie adresate din România în Ungaria séu vice-versa, pot lua asupra lor, îșĭ pot asuma plata taxelor vamale și al tuturor acciselor nepostale, astfel ca destinatarii sĕ priméscă coletele séu pachetele libere de orĭ ce sarcinĭ.

Din Dêrgea.

Onorată Redacțiune! In Nr. 55 din „Gazeta Trans.“ s'a scris despre representația teatrală din Dêrgea. Pentru completarea acelora, vin a raporta, că începutul frumos ce s'a făcut în fruntașa comună română Dêrgea, șĭ-a avut deja efectul, a însuflețit nu numai poporul acelei comune ci și pe cei din satele vecine. S'a început o emulare spre progres, o mișcare vie în tóte comunele.

Cu ocasiunea primei producțiunĭ mai mult póte din curiositate — căcĭ poporul din acest ținut n'avù ideie de teatru — au venit mulțĭ de prin satele vecine, ca sĕ vadă ce comedie va fi în Dêrgea, s'au pus și ei la lucru, așa Panticenii până acum au dat o producțiune și acum se pregătesc pentru a doua, așișderea se pregătesc Cristurenii și Apahidenii.

Motorul acestei mișcărĭ spre cultură e harnicul învĕțător Nicolau Șandru, care póte fi mândru de rodul ostenelelor sale.

După-ce d-l Șandru i-a cunoscut capacitatea fie-căruia, șĭ-a alesĭ 17 inșĭ cu carĭ sĕ se pregătéscă pentru o producțiune teatrală. Étă-i cu numele pe cei carĭ au avut rolurĭ: Simeon Moncea, Ana Pop, Anișca Stan, Stefan Ciobancan, Nicolau Cosma, Petru Ungur, Ioan Andron, Iuliana Moncea, Elena Kiș, Condrata Tripon, Maria Băban, Nicolau Criștelțan, Petru Stan, Gavril Sĕlăgian, Alesandru Corpodean, George Hadea (acesta nu scie ceti) și Vasile Crișan.

Piesa la producțiunea I-a a fost „Paza Maicei sfinte“, la a II-a „Ilêna Cosînzêna“, „Otrava de hârciogĭ“ și mai multe dialogurĭ, declamărĭ și cor. — Reușita a fost peste așteptare, rolurile bine interpretate, dér mai ales mare a fost câștigul moral. Mai ales cei carĭ au jucat, șĭ-au însușit fórte multe espresiunĭ frumóse.

La început poporul, care nu avea ideiă de teatru și care nu scia ce are sĕ fie din tot lu·ru', era cu neîncredere, ba în ajunul sĕrbătorilor chiar, sub diferite pretexte că se strică șcóla, că se tem de pedépsă și altele, voiau sĕ închidă școla, până ce noul paroch care atuncĭ tocmai sosise în comună, a luat asupră-șĭ tótă responsabilitatea.

Nu așa însĕ după petrecere. Acum nu numai că nu pun piedecĭ, ci ar dori ca sĕ aibă cât de des astfel de serĭ plăcute.

Aceste tóte le-a făcut acel învĕțător, care a fost primit atât de rece. Ce face însĕ zelul și activitatea? Adĭ învĕțătorul Șandru e iubit mult, fórte mult de popor. Vedețĭ, d-lor învĕțătorĭ, cum se câștigă încrederea și simpatia poporului!!

Tinerimea din Dêrgea se pregătesc de sf. Pascĭ cu trei piese teatrale. — Așteptăm cu dor nespus acele serĭ de plăcută distracție și hrană spirituală.

Pentru toțĭ cei ce aranjéză astfel de petrecerĭ, e de recomandat ca să nu le facă din interes personal material — de aceea cheltuelĭ cât de puține — căcĭ numai atuncĭ îșĭ vor ajunge scopul, cum bună óră șĭ-au pus și cei din Dêrgea, adecă înființarea unui fond pentru plătirea salarului învĕțătorului.

In fine, ca efectul sĕ fie și mai mare, ar fi de dorit ca inteligența nóstră din jur, mai ales preoțĭ și învĕțătorĭ, sĕ ia parte la astfel de petrecerĭ cât mai mulțĭ.

Aceste le-am scris credênd, că faptele nobile și bune nu trebue ascunse, ci date publicului ca și alțiĭ sĕ iée pildă; dór' lumina décă sĕ aprinde nu se pune sub obroc. Sper, că după sf. sĕrbătorĭ voiŭ puté scrie și despre producțiunea de atuncĭ.

Un participant.

Serate de-ale meseriașilor românĭ.

Sibiiu, 28 Martie n. 1903.

Joi în 26 Martie n. c., s'a ținut a 3-a ședință literară a „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu". Public, ca de regulă, a asistat fórte mult și programul seratei: bogat și variat.

Presidentul Victor Tordășianu, deschidênd ședința, bineventéză numĕrosul auditor, mulțumesce d-lui Simoneti pentru onórea dată și il rógă a fi pe lângă frații meseriașĭ românĭ din Săliște interpretul sentimentelor de frățéscă iubire și dragoste. Scóte în relief faptul, că representanțiĭ mai multor reuniunĭ de meseriașĭ din patrie, întrunițĭ din prilegiul esposiției industriale din tómna anului trecut, în a 2-a conferență, între altele au luat hotărîre, ca comitetul reuniunei sibiiene, în calitate de comitet dirigent al tuturor Reuniunilor nóstre, sĕ facă demersurile de lipsă pe lângă conducătorii reuniunei surorĭ din Alba-Iulia, ca acéstă reuniune sĕ aranjeze după posibilitate încă în a. c. în Alba Iulia — o esposiție industrială. Acéstă afacere preocupă actualmente comitetul reuniunei nóstre Intre altele, apreciând programul seratei, rógă pe asistențĭ sĕ urmăréscă cu băgare de sémă descrierea nimerită și instructivă ce o face d-l N. P. P. (Nicolae Petra-Petrescu) „Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov" și cu ea desvoltărei clasei meseriașilor noștri, descriere publicată în foiletonul nrului 55 din „Gazeta Transilvaniei", pe care notarul I. Apolzan va binevoi a-l ceti, dat fiind, că puținĭ au prilejul a-l ceti înșișĭ.

Aduce cuvinte de laudă d-lui I. Apolzan, care de un timp încóce ne redă în traducere liberă mai multe tractate din „Deutsches Lehr- und Lesebuch für Gewerbelehrlingsschulen". De data acésta d-l Apolzan ne va ceti sfaturile părintescĭ pe carĭ Beniamin Franklin le adreséză unui pretin tînĕr al sĕu. Cum comitetul Reuniunei luase hotărîre a pune temelie unei „Bibliotecĭ a meseriașilor românĭ", după tótă probabilitatea primele numere ale bibliotecei, le vor forma tractatele, de carĭ ne ocupăm.

Ne doriud sĕ molestez pe indulgentul cetitor cu tóte amĕnuntele, de altfel destul de interesante, trec în cele următóre la decursul ședinței literate, care a fost următorul:

Corul seminarial, condus de d-l A. Bena, cleric, a esecutat cu precisiune compoziția d-lui Bena: „Mor mândro"; sodalul pantofar, d-l Nicodim Rusu, ca întot-déuna, a produs mult haz cu predarea poesiei „Ce vĕnat, mânca-i-aș ochii", de Cândea, ér după d-sa d-l I. Apolzan, cetesce respicat și la ințeles foiletonul d-lui N. P. P., amintit mai sus. E de prisos sĕ amintesc, că nu i-a scăpat nimĕrui nicĭ un cuvințel din cele cetite și nu mĕ îndoesc: acest tractat va produce efectul dorit asupra meseriașilor noștri. D-l Nicolae Constantin, cleric, esecută la violină „Suvenirĭ de Sinaia" Trio și hora „Serenadă", acompaniat de d-l Bena, la piau, ér în urma nesfĕrșitelor aplause, d-l Bena ia în mână flauta și ne cântă unele doine drăgălașe. Acompaniarea la clavir ne-a făcut'o d-nul Constantin. Sodalul pantofar, domnul Nicolae Apolzan, a declamat o poesie destul de bine. Mica școlăriță a d-lui Candid Popa, Anița Prașca ne-a cântat una din pricesnele nóstre și „Ciobanul". Elevul școlei de croit sodalul pantofar Ioan Hăghĕu ne-a dat nouĕ dovedĭ despre frumosul progres ce-l face în cetirea românéscă prin predarea poesiei „Păstorița". Sodalul pantofar d-l Ioan Bârsan șĭ-a încercat curagiul și presența de spirit prin predarea poesiei „Viitorul Românului" de Z. Antinescu. Notarul Apolzan, cetesce scrisórea lui „Beniamin Franklin către un prietin tînĕr", de care am făcut mențiune mai sus. Tînĕrul Cornel Hulpuș „Dada" din „Căzania Țiganilor", cu care ne întâlnirăm în ședința a 2-a, și data asta a fost aplaudat pentru predarea pot dice măiéstră a poesiei „Țiganul la vĕnat". d-l Em. Suciu. Punctul final a revenit d-lui N. Constantin, care ne-a esecutat la violină de tot frumos compozițiile „Suvenirĭ de Mehadia", „Eu mĕ duc, codrul rĕmâne".

„Invingĕtorul".

Afacerea studentului rus Goetz.

Se scie că, la cererea guvernului din Petersburg, poliția din Neapole a arestat pe studentul rus Goetz, acusat de complicitate la asasinatul fostului ministru de interne al Rusiei, Sipjagin.

Un camarad al lui Goetz publică, într'un diar socialist german, următórele date interesante din viéța acestuia:

Goetz a fost arestat, în 1888, ca implicat în resćóla de la Iacusk, împreună cu complicii sĕi fusese condamnat la deportare în Siberia.

Prisonierii au refusat sĕ iésă din curtea închisorii. Guvernatorul a rechisiționat atuncĭ o companie de soldațĭ.

Ofițerul Karancksin a ordonat prisonierilor sĕ-l urmeze. Acestia refusând, soldații s'au repedit la prisonierĭ, trăgênd focurĭ de revolver și loviturĭ cu baionetele.

Un prisonier Gurevich, lovit in piept a căďut jos mort; au fost mulțĭ rănițĭ grav; unul a murit cu capul sdrobit de o lovitură cu un pat de pușcă, altul a fost ucis de un glonț, care l'a lovit la creer.

Sosind guvernatorul, un prisonier anume Sotow, luând revolverul ce se afla ascuns în buzunarul lui Gurevich, care era lungit mort la pământ, a tras asupra lui trei focurĭ de revolver.

Guvernatorul a fugit scăpând neatins. Atuncĭ soldații traseră o teribila salvă, care a făcut 6 noi morțĭ și 9 rănițĭ.

Prisonierul Muchanow a fost ucis, lovit de un glonte în inimă tocmai în momentul când striga: „Sĕ ne predăm!"

Au mai căďut și prisonierii Schurr și Notkin.

După ce au încetat focurile de pușcă, morții au fost puși la un loc grămadă, unul peste altul, ér acei carĭ au supravețuit, au apărut fără apĕrătorĭ înaintea Curții marțiale.

Sotow, Hausmann și Bernstein au fost condamnațĭ la mórte, ér toțĭ ceilalțĭ la muncă silnică pe viéță.

După o lună s'a făcut esecutarea în curtea închisorei.

Sotow și Hausmann s'au dus la spânďurătóre cu mult sânge rece; Bernstein, fiind grav paralisat în urma rănilor primite, a trebuit sĕ fie transportat cu patul sub spânďurătóre.

Călăul i-a pus lațul de gât și l'a tras în sus pe când se lua patul de sub dênsul.

Goetz a asistat la tóte aceste scene teribile, chiar a fost printre rănițĭ și transportat la mine.

Țarul Nicolae l'a grațiat în epoca încoronărei sale.

Tatăl lui Goetz posedă în Odessa marĭ magasine de ceaiŭ.

Colecții de mărcĭ postale.

Tótă lumea are obiceiul de a aduna câte ceva. Unii adună banĭ vechĭ, alții adună banĭ noi, și scriitorul acestor șire încă ar vrea sĕ adune banĭ noi, dér n'are de unde. Mai sunt însĕ și alte obiceiurĭ de a aduna, de a „*face colecții*", cum se dice mai pe domnesce; mai sunt și alte lucrurĭ de colectat. Domnișórele se prăpădesc, bună óră, după ilustrate (cărțĭ postale cu chipurĭ); domnișorii devin melancolicĭ (mai pe românesce; îșĭ ies din ogaș) décă idolii lor, vrêu sĕ dic, iubitele lor, nu-i învrednicesc de câte-o șuviță de pĕr; dómnele fac apotece întregĭ din miresme bine mirositóre; domnii se nisuesc din rĕsputerĭ a colecta „acții" de ale băncilor. Bine. Este încă o tagmă amestecată: domnĭ, dómne; domnișorĭ și domnișóre, carĭ adună *mărcĭ postale usate*, adecă stampilate și întrebuințate de oficiile postale. Colectanțiĭ de aceștia sunt mulțĭ. Plăcerea lor e sĕ adune mărcĭ din tóte țĕrile și din tóte timpurile — de când s'au întrodus mărcile firesce. Sunt, și astăďĭ se pot cumpĕra de la tóte librăriile albumurĭ anume pentru colecții de acest fel. Și trebue sĕ mĕrturisim, că acest sport (petrecere) e fórte ciustit, fórte moral și instructiv. Resfoesc d. e. un album. In legătură cu fie-care marcă mi-se împrospetéză în minte cunoscințele *geografice, istorice*, ba chiar *economice* și *financiare*. E a pentru-ce s'a rĕspândit și se rĕspândesce atât de mult gustul de a aduna mărcĭ, și din parte-mĭ doresc ca îndeosebĭ sĕ se rĕspândéscă printre tinerimea școlară.

Lucrul mai are încă și o parte curat financiară (bănéscă). Mărcile acuste îșĭ au cursul lor (prețul de vêndare și cumpĕrare) în tocmai ca hârtiile de valóre. In acest chip o colecție cât de cât aranjată și completă prețuesce mii de coróne. Dór' astă tómnă s'a întêmpat, că în Spania contele Castillo a denunțat la poliție, care a deținut pe marele duce aventurier Nicolae *Romanowsky*. (rudă de-aprópe cu însușĭ Țarul Rusiei) fiind-că i-a furat colecția de mărcĭ. Ba sunt unele mărcĭ usate, de carĭ una singură valoréză mii de cor. Cele mai scumpe sunt trei bucățĭ de pe insula Sânt-Mauriciŭ, cam din anii 1842—45.

Pe vremea lor aceste mărcĭ costau 10 banĭ bucata, cum ar fi mărcile nóstre de 10 banĭ, dér — vedĭ d-ta, cum se schimbă róta lumei — astăďĭ fie care represintă câte-o avere întrégă, atât de mult, încât bietul de mine décă a-șĭ dispune de o astfel de avere, momentan mĭ-așĭ dura o casă, de sĕ-i mérgă vestea peste șépte sate și sĕ-mĭ câștig o nevastă drăguță și cuminte, cu care sĕ duc ďile albe, până-ce mórtea ar striga: Amin!

Dér nu e nicĭ o supĕrare. Bun e Dumnedeu, dă el la toțĭ. Și până atuncĭ voind sĕ termin rêndurile de față, mai amintesc, că tot astă tómnă Museul Postal din Berlin, cea mai strălucită instituție pentru adunarea de lucrurĭ postale, de telegraf și telefon, a cumpĕrat o marcă din cele trei amintite mai sus (San-Mauriciu) cu suma de 45000, adecă patru-ďecĭ și cincĭ de mii de francĭ.

Mărcĭ scumpe mai sunt cele de prin anii 1852—6 ale *Moldovei* și *Țerii românescĭ*, plătindu-se cu 50—100 cor. bucata; apoi mărcile Ungariei din 1872, și altele.

In câte-va articole viitóre voiŭ vorbi despre invenția mărcilor poștale și despre alte lucrurĭ postale de interes.

Poștarul.

ULTIME SCIRI.

Constantinopole, 4 Aprilie. In districtul Ochrida a fost de Vinerĭ până Duminecă o revoluție în tótă puterea cuvêntului. Cei ce au început vĕrsarea de sânge au fost Bulgarii, carĭ au ucis pe câțĭ-va mohamedanĭ. Două-spre-ďece sate bulgărescĭ au încunjurat pe soldații turcĭ și pe bașibozucĭ. Numĕrul celor morțĭ și rănițĭ e mare.

Ueskueb, 4 Aprilie. Albanesii din Djakovo și Pristina au pus jurĕmênt solemn sĕ împedece cu orĭ ce preț esecutarea reformelor.

Cu banĭ gata.

Omul nostru se lăcomesce la făcutul datoriilor, ca cel însetat la apă. Nu se prea gândesce când și cum va plăti înapoi. „Mĭ-oi agonisi gândesce el — și voiŭ da înapoi". Se lăcomesce la datorii mai ales iérna, orĭ spre primăvară, când nu mai are făină de păpușoi în casă și când îi rînjesce fómea prin ferésträ în casă.

Fómea și datoriile vin, décă omul nu este ințelept, décă el se lasă pe tânjală. Apoi numai ce-l vedĭ, că pune vina pe alții, măcar că el singur pórtă vina. Numai ce vedĭ, că sudue și hulesce, măcar că singur ar trebui sĕ-șĭ ďică: „Vĕd, n'am fost ințelept, nu am priceput rânduéla bună, trebue sĕ îndrept ce am făcut rĕu".

Décă îl ajunge fómea, numai ce-l vedĭ că umblă pe la dughenele Jidovilor și se rógă până capĕtă un coreț două de păpușoiŭ, „pe așteptate până la tómnă". Jidanul se preface a-i fi cine scie ce pretin și îi dă. Déră păpușoiul face póte numai 6 fl. de coreț, éră Jidanul îi dă omului pe așteptate cu câte 9 și 10 fl., adecă cu dobêndă cam de 60 la sută, cum ar fi pe un an întreg.

In alte locurĭ omul se duce iérna la vechilii moșielor și pe la alții, și se rógă sĕ-i dée bani pe lucru în timpul verii. Se légă de cu iérnă cu câte 2 fl. 50 cr. pe falce. Décă însĕ ar fi așteptat până la primăvară și vară, capĕtă câte 4 séu 5 fl. Și la plata de cu iérnă a lucrului omul umblă decĭ păgubaș cu vre-o 40 la sută. De ce? Tot pentru că nu scie a gospodări ințelept.

Gospodărie înțeléptă este aceea, când te îngrijescĭ de cu bună vrême pentru tóte cheltuelile, carĭ ai sĕ le facĭ, ba cu birul. ba cu vestmintele. ba cu lemnele de ars, ba cu casa și cu câte altele. De cu vară trebue sĕ te îngrijescĭ pentru câte cor·țe de păpușoiŭ trebuesc pe un an întreg și pentru tóte celelalte.

Ér décă nu poțĭ câștiga peste vară, cât trebue pentru un an întreg de traiŭ, atuncĭ tot de cu bună vreme omul se caute a-șĭ agonisi cu munca sa banii trebuincioșĭ, așa că la cumpĕrat sĕ nu cumpere, decât cu banĭ gata.

Cu banĭ gata tóte lucrurile le capĕtă mult mai eftin, apoi nu are grijile și năcasurile de datornic.

Vecĭnic sĕ-i fie în minte, că nicĭ o ďi sĕ nu-i trécă fără agonisélă, că orĭ-ce ďi neluerată este istravă.

Décă va face tot așa, atuncĭ s'a juca în banĭ, tóte le va cumpĕra cu banĭ gata și cămătarii șĭ-or lua rufele de prin sate și se vor duce de unde au venit.

Sĕ nu ďică cum-va, că nu ar fi prilej de muncă. Sunt pretutindenĭ, pe aprópe și pe mai departe, la câmp, grădinĭ, drumurĭ, la pădurĭ și câte altele. Prilejul de muncă aduce d'r' atât de mulțĭ venetícĭ în țéra nóstră.

Décă ómenii noştri ar sta şi sta necontenit pe muncă atuncĭ nu ar avea veneticii unde se încapă în ţéra nóstră, ar trebui sĕ rĕmâie pe acolo de unde au venit, şi étă că pentru omul nostru ar fi traiul mai uşor şi mai bun. Pămênturile nu ar încăpé pe mânĭ streine. Omul nostru ar avé şi banĭ gata strînşĭ frumos grămăgióră şi puşĭ pe la băncile sătescĭ. Unde ar mai trebui sĕ se închine pe la cămătarĭ pentru banĭ! Nicĭ vorbă de aşa ceva n'ar fi.

Cu banĭ gata, agonisiţĭ cu chitélă de cu bună vreme, s'ar încunjura omul nostru de tóte nevoile, şĭ-ar cumpera tóte, câte îi trebuesc pe lângă casă, şĭ-ar cumpĕra locurĭ şi vite şi ar fi încalte gospodar român, că i-ar merge vestea prin ţĕrĭ, cum le merge Nemţilor vestea.

Omenii noştri pururĭ sĕ-şĭ ḑică: „nimic pe aşteptate, tóte pe banĭ gata!“ („D. P.“)

HIGIENA.

Pojarul.

Pojarul este o bólă fórte molipsitóre, însĕ nu aşa de omorîtóre ca altele. El lovesce mai cu sémă pe copii, de la carĭ se pot umplé şi ómenii marĭ. Acéstă bólă se mai chémă în limba poporului şi vărsat, mai cu sémă în Muntenia şi Oltenia, ér în Moldova i-se ḑice „Coriŭ“.

Simptomele acestei bóle se asémĕnă fórte mult cu ale Scarlatinei, de aceea trebue sĕ luăm în băgare de sémă următórele: copilul atins de scarlatină are anghină în gât, căldură mare şi pielea ce căptuşesce gâtul este roşie vişinie, pe când la pojar copilul are guturai şi ferbinţélă mai mică. Copilul atins de acéstă bólă, începe a avé durerĭ de cap, puţină ferbinţélă cu fiorĭ, ochii sângeraţĭ şi udaţĭ de lacrămĭ, nasul curge şi strănută şi din când în când este cuprins de o tusă răguşită. Aceste tóte îl supĕră pe copil, până ce ese pe pelea lui nisce pete roşii, carĭ semĕnă fórte mult cu pişcăturile de pureci, séu de păduchĭ de lemn; aceste pete apar întâiŭ pe faţă, pe gât, pe piept, pe mânĭ şi pe picióre; în acest timp ochii înceteză de a mai lăcrĕma şi strănutatul asemenea, ér tusea este mai puternică şi copilul scuipă flegme gróse

De la a opta ḑi a bólei, pielea începe a se jupui, începênd mai întâiŭ cu faţa, apoi cu gâtul şi pe urmă cu celelalte membre.

Când se ivesce vre-un cas de atare bólă, imediat sĕ anunţăm primarul, care la rêndul lui sĕ facă cunoscut medicului spre a se transporta în localitate. Până la sosirea medicului, noi vom lua mĕsurile următóre:

1) Copilul sĕ fie imediat despărţit de cei sănĕtoşĭ;

2) Camera în care locuesce bolnavul sĕ fie curată şi bine aerisită, luminată şi caldă;

3) Décă ferbinţéla este prea mare i-se dă copilului întâiu o lingură de unt de ricină şi apoi i-se dă ¼ séu ½ de gram de chinină pe ḑi, împărţit în douĕ dose;

4) Décă tusea îi este prea mare sĕ i-se dea de bĕut ceaiŭ de flóre de teiŭ cu lapte:

5) Décă ochii sunt prea roşii şi-l ustură sĕ i-se pună peste ei cârpe curate muiate în ceaiŭ de nalbă căldut;

6) Décă petele nu ese cu uşurinţă, sĕ i se dea sĕ bea ceaiu rusesc cu puţin rom, séu ceaiŭ de paparóne;

7) După însănĕtoşirea bolnavului, casa sĕ se văruiéscă şi rufele în care a zăcut bolnavul sĕ se fiérbă în leşie ér celelalte care nu se pot spăla, sĕ se desinfecteze cu soluţiunĭ antiseptice.

(„Alb.“) **Gh. Rássleţ.**

POVEŢE.

Pâstrarea unt-de-lemnului. Pentru-ca unt-de-lemnul sĕ nu se râncedéscă, trebue sĕ-l ferim de aer. Mijlocul cel mai bun este sĕ turnăm spirt curat, ca sĕ-l acopere. Spirtul fiind mai uşor, va pluti pe de-asupra, fără sĕ se amestece.

Liliacii.

Ordinul nr. 24.655 VII—1 din 18 Martie 1901 al ministeriului de agricultură înşiră tóte pasĕrile, carĭ trebue sĕ le luăm sub scut, sĕ nu le prigonim. „De scut — se ḑice în ordin — sunt a se împărtăşi următórele animale: I. mamifere: *liliacul* cu tóte speciile sale, în tóte timpurile“.

In §-ul 2. al disposiţiei amintite se adauge:

„Orcine nimiceşte mamiferele înşirate în §-ul 1. (prin urmare şi *liliacii*), în sensul §-ului 95. al art de lege XII. 1894 comite transgresiune (călcare de lege) şi póte fi amendat (pedepsit cu banĭ) până la suma de 100 cor.

Cuvintele ordinului sunt clare şi stricte.

Aceste cuvinte ne vin în minte, când ne gândim, că în multe locurĭ se face adevĕrată vînătóre după bieţii liliacĭ nestricăcioşĭ.

Nu numai nestricăcioşĭ, dér de cel mai mare folos.

Se scie, că grădinile de pomĭ, şi mai ales *merii* sunt copleşiţĭ în mulţĭ anĭ de *molii*. Ei bine, în pustiirea, nimicirea moliilor, *liliacii ne aduc folosul cel mai mare.* Liliacii sunt duşmanii cei mai neîmpăcaţĭ ai moliilor.

Este prin urmare de dorit, ca nu numai sĕ apĕrăm aceste vieţuitóre, dér sĕ le dăm şi prilegiul de a-şĭ face cuiburĭ linişţite şi sĕ se sporéscă cât de mult. Folosul lor abia îl putem bănui!

Dér e de însemnat, că în urma feliului lor de a fi, aceştĭ liliacĭ nevinovaţĭ sunt mai mult obiect de dispreţ, decât vieţuitóre vrednicĭ de băgarea nóstră în sémă.

Aprópe nicăirĭ nu mai au locurĭ sigure, unde sĕ se retragă, unde sĕ se aline. O singură deosebire fac podurile bisericilor şi turnurile. Atâta tot. Ba şi de aicĭ îĭ scormonesc, îĭ alungă băieţii neastâmpăraţĭ, séu îĭ prind clopotarii.

Prin apĕrarea lor aducem folos nu numai grădinilor de pomĭ, ci şi cerealelor (bucatelor) nóstre de pe câmp: cucuruzului, grâului, secarei etc. Cu deosebire cucuruzul ar scăpa, s'ar uşura de şirul fără sémă al viermilor, fiind-că roiurile de fluturĭ din ce se desvóltă viermii, le înghit liliacii.

Decĭ bieţilor liliacĭ sĕ le dăm pace! Şi pe cum ne-am luat bunul obiceiŭ de a nu ne atinge de rândunele, astfel sĕ ne luăm obiceiul de a nu ne atinge de liliacĭ. Adevĕrat că sunt urîţĭ, dér în schimb ei nu umblă — decât nóptea.

Tóte îşĭ au rostul în lumea acésta şi tóte sunt bine chibzuite.

Cicórea.

In têrgurile de legume din Paris, se têrguesce tótă iérna, începênd de cu tómna, ḑi cu ḑi, o cantitate enormă de un fel de salată cu gust plăcut, cam amĕrăcios sub numele „Barbe de capucin“, căreia i-se atribue chiar proprietăţĭ sănĕtóse asupra consumatorului.

Salata consistă din foile înălbite ale unei varietăţĭ şi formă deosebită de cicóre, care cresce în stare sĕlbatică pretutindenĭ în ţéră la noi, pe marginile drumurilor, în păşunĭ uscate, fâneţe şi locurĭ inculte. Fiecare copil o cunósce cu florile ei albastre-azurii pe crăcuţele plantei, care numai diminéţa când bate sórele sunt deschise, pe când după amiaḑĭ şi în timpurĭ norióse şi ploióse, ele rĕmân închise şi nu se desfac. Planta se chiamă scienţific „Cichorium intybus“.

Planta acésta s'a cultivat în timpurĭ străvechĭ în grădinĭ, pentru întrebuinţarea foilor în timpul iernei ca salată; prin cultură îndelungată, s'a dobêndit mai multe varietăţĭ, unele cu foi netede, altele cu foi creţe; chiar prin colórea foilor se deosebesc varietăţile unele de altele, carĭ sunt gălbeniciose în tóte nuanţele séu roşieticĭ.

Varietatea cea mai bună şi recunoscută în cultură pentru salată, este aceea numită „Wittlooff“, care se cultivă mai de toţĭ grădinarii la Paris.

Cicórea se mai cultivă pentru rădĕcina sa, pe întinderĭ marĭ, în Francia, Italia, Anglia, Germania, şi cultura în mare parte s'a împământenit şi în România, care, uscată, măcinată şi redusă în praf, servesce ca surogat de cafea, sub numele de „Franck-cafea“. Pămêntul, în cultura rădĕcinilor pentru salată, trebue sĕ fie săpat adênc şi bine îngrăşat cu gunoiŭ descompus; décă cicórea are sĕ producă o crescere îmbelşugată de foi pentru salată în timpul iernei, şi rădĕcinile trebuesc sĕ fie bine desvoltate şi puternice.

Sĕmĕnatul seminţei se face primăvara în luna lui Aprilie séu Maiŭ, mai bine în rêndurĭ, făcêndu-se cu săpuliţa nisce şănţuleţe de 70 ctm. adêncime la distanţă de 30 ctm. unele de altele.

Cultura, în general, este uşóră şi nu se deosebesce în nimic de aceea a morcovilor, pătrunjelului şi altfel de legumĭ rĕdăcinóse. După ce au rĕsărit plăntuţele, grija nóstră este de a le răr, astfel că distanţa dintre fire sĕ rĕmână cam 10 ctm. pentru o desvoltare priinciósă.

In timpul vegetaţiunei, se mai sapă pămêntul de vre-o douĕ-orĭ orĭ printre rêndurĭ, se curăţă buruenile şi se udă în cas de nevoie.

Altă cultură se face sĕmĕnând sĕminţele pe un răzor cu pămênt gras şi bine mĕrunţit; şi, după-ce plăntuţele tinere s'au întărit, se rĕsădesc pe răzor în distanţe de 30 ctm. în tóte părţile unele de altele. Rĕsăditul plăntuţelor se face de obiceiu pe răzórele deşertate după recolta legumelor timpurii, precum sunt mazărea, etc. îngrăşênd locul şi săpându-l din nou înaintea plantărei.

Tómna se scot din pămênt rădĕcinile după trebuinţă şi se taie foile de la capetele lor.

Pentru consumaţie servesc numai foile crude şi înălbite. In acest scop, grădinarii francesĭ procedéză astfel: Intr'o pivniţă întunecósă şi scutită de ger, se face un pat cald de gunoiŭ próspĕt de cal, în grosime de 35—40 ctm. După ce s'a încăldit gunoiul la o temperatură cam de 20° C., se pun rădĕcinile legate în mănunchĭ pe de-asupra în rêndurĭ cu capetele dirigeate spre zid, se stropesc cu apă căldicică până când foile tinere încep a se desvolta; pe urmă, se înceteză cu stropitul spre a împedeca putredirea foilor crude apărute.

După 15 ḑile până la 3 sĕptĕmânĭ, se începe tăierea foilor tinere, carĭ sunt fórte fragede şi, din lipsa luminei, au dobêndit pe urmă colórea aceea galbină séu roşietică.

Acest procedeu este mai mult o cultură forţată.

Tot la acest resultat, deşi într'un timp mai întârḑiat, putem sĕ ajungem, urmând astfel:

După ce s'au scos rădĕcinile din pămênt, tómna în Octomvrie séu Noemvrie, se taie foile de capetele lor şi se légă rădĕcinile în mănunchiurĭ micĭ. Acestea sĕ sădesc în nisip într'o pivniţă caldă şi întunecósă. Décă la un ger excesiv temperatura ar scădea prea mult, putem pune şi o sobă veche înăuntru, făcêndu-se puţin foc.

Năsipul se udă puţin cu apă căldicică. O a doua udătură se repetă numai atuncĭ când s'a uscat nisipul, când rădĕcinile au absorbit tótă umiditatea. Umedéla prea mare strică foile eşite.

După 4—5 sĕptĕmânĭ foile tinere vor fi aşa de marĭ, încât se pot recolta. Cele dintâiŭ eşite au încă o colóre verde, sunt tarĭ şi nu se potrivesc pentru consumaţie; pentru acésta, ele se rup fără însĕ a deranja rădĕcinile şi se lapĕdă.

Se mai procedéză şi astfel: Sĕ aşédă rădĕcinile una lângă alta cu capetele afară pe un strat de nisip în formă de un cerc cam de 90 ctm. diametru. In centru se pune un olan de pămênt ars, cu gura în sus. După ce s'a format primul strat, se acoperu cu năsip şi se pune peste el un al doilea strat de rădĕcinĭ cu capetele însĕ puţin mai mult spre centru şi se acoperă érăşĭ cu năsip. Astfel se procedéză cu aşeḑarea straturilor până ce, în sfêrşit, se va forma un con. Olanul din centru servesce pentru turnarea apei înăuntru în cas de trebuinţă udând năsipul.

Décă temperatura în pivniţă, séu bordeiŭ nu este scădută sub + 10° C., foile eşite tinere vor avea după 4—5 sĕptĕmânĭ o lungime de 10 ctm. Acesta este momentul când se începe cu tăierea, reteḑându-le până la 1 ctm. peste basa lor. Urmându-se astfel, vom avé trei, deşi cele din urmă vor fi mai slabe.

După recoltă, se pun foile vr'o 20—30 minute în apă; prin acéstă procedură ele perd amărăciunea prea mare, care nu place la unii. Inainte de consumaţie, se tórnă oţet şi unt-de-lemn peste ele şi se prepară ca orĭ-ce salată.

Spre a avé şi o recoltă de foi primăvara, în Aprilie şi în Maiŭ, din rădĕcinile nescóse din pămênt, se acoperă capetele lor de pe răzóre cu un strat de tericiŭ mĕrunt şi uşor în grosime de 20 ctm. Foile se recolteză atuncĭ când vêrfurile lor încep a răsbate acoperişul.

W. Knechtel.

Vorbe înţelepte.*)

Tinerii carĭ au focul sacru pentru binele ţĕrii şi vor sĕ se distingă şi sĕ se urce aşa de sus pe scara socială, sĕ nu uite că numai munca, moralitatea, meritele şi serviciile aduse ţĕrii trebuesc sĕ fie regula.

I. C. Brătianu.

Nicĭ odată o *vorbă* nu póte înlocui o realitate, nicĭ-odată frasa culturii nu e echivalentă cu munca reală a inteligenţii, nicĭ odată frasa libertăţii nu e echivalentă cu libertatea adevĕrată.

Eminescu.

Căderea poporului roman nu începe abia cu cesarismul lui August, ea începuse de mult, şi anume de la întroducerea democraţiei fără frêu.

Friedrich von Hellwald.

*) Culese de A. C. Popovicĭ. Editura „Minerva“, Bucurescĭ. 1 Leu 50 banĭ.

Nu învĕţătura, nu sciinţa, ci educaţia modului de cugetare, a sentimentelor şi a obiceiurilor merită numele de educaţie.

Herder.

Daţi copilului obiceiul de a ţine totdéuna adevĕrul drept lucru sfânt, *de a respecta proprietatea altora*, de a se feri de orî-ce acţiune compromiţĕtóre care ar puté sĕ-l ducă la pierdare, şi se va gândi tot atât de puţin la minciunî, înşelăciunî, furturî séu datorii, ca şi la plăcerea de a se arunca într'un element în care n'ar puté respira.

Brougham.

Ambiţiile micî se plécă mult mai curênd sub jugul aspru al constrîngerei, de cât sub domnia blândă a unui spirit luminat.

Schiller.

A desconsidera *credinţa* pe motiv că stă în afară de puterea nóstră a sci totul în mod hotărît, e ca şi cum cine-va n'ar voi sĕ sĕ servéscă de picióre, ci s'ar lăsa sĕ piară de óre-ce — îi lipsesc aripî ca sĕ sbóre.

Locke.

Naţiunile carî cad în abisul ireligiunei, nu pot fi altfel decât anarchice.

Draper.

Nicî o filosofie şi nicî o morală nu va puté înlocui religia.

Schlosser.

Religiunea este rădĕcina esistenţei omenescî. Décă ar fi cu putinţă ómenilor sĕ tăgăduéscă orî ce religie, ar deveni numai suprafeţe fără nicî un conţinut.

A. W. Schlegel.

Tocmai ómenii cei mai luminaţi au mai multă nevoie de religie, de óre-ce ei cunosc şi simţesc mai mult marginile minţei omenescî.

Eötvös.

Cum pot da sfaturî pentru binele obştei ómenii carî sunt jertfa propriilor lor pasiunî?

Schiller.

Pentru ca sĕ aibă cine-va religie, trebue sĕ fi ajuns mai întâiu la umanitate, şi la acésta cine-va póte ajunge numai cu iubire şi prin iubire.

Schleiermacher.

Cugetărî marî şi o inimă curată, acestea trebue sĕ le cerem de la Domnul.

Goethe.

Credinţa şéde mai bine tocmai aceluia, care este învĕţat şi în sciinţă.

W. Menzel.

Ce ne lipsesce ca sĕ ajungem un neam tare? Unirea numai, unirea!

C. Negri.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 3 Aprilie 1903

Mésura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	40
„	Grâu mijlociu . . .	13	20
„	Grâu mai slab . . .	13	—
„	Grâu amestecat . . .	9	90
„	Săcară frumósă. . .	8	10
„	Săcară mijlociă. . .	7	90
„	Orz frumos	7	50
„	Orz mijlociu. . . .	7	20
„	Ovĕs frumos. . . .	5	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	10
„	Cucuruz	9	40
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in . . .	17	60
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	50
„	Cartofi.	1	40
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	1	12
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Calendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. (1903) are 31 dile. GERMENAR.

Dilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	23 C N. şi 200 înv.	5 †Florii Izidor
Lunî.	24 In. b. v. Zaharie	6 Irina
Marţî	25 (†) **Bunnvestire**	7 Hermann
Merc.	26 C. p. Arch. Gav.	8 Adalbert
Joi	27 Cuv. m. Matrona	9 Maria Clem.
Viner	28 Hilariu	10 Viner Patim.
Sâm.	29 P. Marcu	11 Leonte

Bursa de Bucurescî

din 2 Aprilie 1903

Valori	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banî gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	100.—
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	99. -
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	86.½
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	86 ¾
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	88. --
„ „ Impr de 45 m. 1891	4 „	„ „	87.½
„ „ Im de 120 mil. 1894	4 „	„ „	87 ¼
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	87.¼
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	87.¼
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescî 1888	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov	—.—
Scrisurî fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iul.	99.—
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	87.½
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	87.¾
„ „ „ Iaşî . .	5 „	„ „	81.—
Oblig. Soc. de basalt artificialî	6 „	„ „	—.—
	V. N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 86.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă.	500	150 v.	2275
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	227.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	98. --
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	370. -
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	370.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 l.	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francî aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturi:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	3%
Avansurî pe efecte	6 „	Petersburg . .	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	3%
Casa de depunerî	5½	Belgia . . .	3--
Londra	3%	Elveţia . . .	3½
Viena.	3½		

Cursul losurilor private

din 2 Aprilie 1903.

	cump.	vinde
Basilica	19 —	20 —
Credit	133.—	437 —
Clary 40 fl. m.	174 —	176 --
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	84.25	88 25
Krakau	75.50	77 50
Laibach	70 ---	75 —
Buda	180. -	185.—
Palffy	176 —	180.—
Crucea roşie austriacă . .	55.—	56 —
„ „ ung.	26 90	27 90
„ „ ital.	—.—	—.—
Rudolf	67 —	73.--
Salm	233.—	240.—
Salzburg.	75.—	79.—
St. Genois	260 —	310.—
Stanislau	——	——
Trientine 4½% 100 m. c. .	442 —	446 —
„ 4% 50	46.—	48 50
Waldstein	68.--	73
„ de 10 francî . . .	33 —	36 50
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Tergul de rîmătorî din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 31 Martie n. de 33,475 capete, la 1 Aprilie au întrat 1183 capete şi au eşit 267 capete, rĕmânênd la 2 Aprilie n. un numĕr de 34,391 capete.

Se notéză marfa ungurêscă: veche grea dela 128—130 fil. tînĕră grea dela 138—139 fil., de mijloc dela 139—138 fil. —Sêrbéscă: grea 136—138 fil., de mijloc 135—136 fil., uşóră 134—136 fil. kilogramul